

SOVET DAVRIDA SAMARQANDDA TIBBIY TA'LIM VA
SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINING RIVOJI

Ilmiy rahbar: Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Ijtimoiy va gumanitar fanlar kafedrası assistenti

Abulqosimova Dildora Asrorovna

Tuxtayeva Gulsanam

Samarqand davlat tibbiyot universiteti Farmatsiya fakulteti

Mirzajonova Shahrinoz

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Stamatologiya fakulteti 1-bosqich talabasi

Bekbutayeva Lobar

Annotatsiya: Maqolada Sovet davrida Samarqand shahrida tibbiy ta'lim va sog'liqni saqlash tizimining rivoji tahlil qilinadi. Maqolada tibbiy muassasalar faoliyati, malakali kadrlarni tayyorlash, profilaktik tadbirlar va shahar aholisining salomatligini ta'minlash jarayonlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, Sovet siyosati va shahar sog'liqni saqlash tizimi o'rtasidagi bog'liqlik, tibbiy ta'lim va ilmiy tadqiqotlarning rivojlanishidagi ahamiyati yoritiladi.

Kalit so'zlar: Samarqand, Sovet davri, tibbiy ta'lim, sog'liqni saqlash, malakali kadrlar, poliklinikalar, epidemiya nazorati

Kirish: Sovet davrida tibbiy ta'lim va sog'liqni saqlash tizimi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri edi. Samarqand shahri nafaqat tarixiy va madaniy markaz sifatida, balki sog'liqni saqlash va tibbiy ta'lim markazi sifatida ham rivojlangan. Bu davrda shahar kasalxonalari, poliklinikalar, dispanserlar va tibbiyot institutlari kengaytirilgan, malakali kadrlar tayyorlash tizimi shakllantirilgan.

Samarqanddagi tibbiy xizmatlar nafaqat kasalliklarni davolash bilan shug'ullangan, balki profilaktika va sanitariya-gigiyena ishlariga ham alohida e'tibor qaratilgan. Shahar sog'liqni saqlash tizimi Sovet siyosati strategik vazifalarini bajarish, aholining salomatligini oshirish va ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirishga xizmat qilgan.

Asosiy qism: Samarqandda Sovet davrida tibbiy ta'lim tizimi amaliyotga yo'naltirilgan. Talabalar kasalxonalarda va poliklinikalarda bevosita ish jarayonida tajriba orttirgan. Shahar sog'liqni saqlash muassasalari kengaytirilib, bolalar shifoxonalari, diagnostika laboratoriyalari, dispanserlar va sanitariya markazlari tashkil etilgan.

Tibbiy kadrlar tayyorlash tizimi nafaqat shahar, balki butun respublika uchun malakali xodimlar yetkazib bergan. Malakali shifokorlar va hamshiralar ilmiy

tadqiqotlar olib borish, tibbiy xizmat sifatini oshirish va aholi salomatligini yaxshilashda faol ishtirok etgan. Shu bilan birga, profilaktika va sanitariya tadbirlari epidemiyalarning oldini olish va aholining sog‘lom hayot tarzini shakllantirishga xizmat qilgan.

Samarqanddagi tibbiy ta‘lim tizimi doimiy ravishda takomillashgan. Talabalar klinik amaliyotda yangi davolash usullari va diagnostika metodlarini o‘rganish bilan birga, epidemiologiya, pediatriya, terapiya va boshqa tarmoqlarda malaka oshirgan. Sog‘liqni saqlash tizimida tibbiy statistika, monitoring va ilmiy tadqiqotlar ham faol olib borilgan.

Samarqand shahrida Sovet davrida tibbiy ta‘lim va sog‘liqni saqlash tizimi tizimli ravishda rivojlangan. Ushbu rivojlanish bir nechta asosiy yo‘nalishlarda amalga oshirilgan:

1. Tibbiy muassasalar va infratuzilma: Sovet davrida Samarqandda yangi kasalxonalar, poliklinikalar, dispanserlar, bolalar shifoxonalari va diagnostika markazlari tashkil etilgan. Shifoxonalarda jarrohlik, terapiya, pediatriya, ginekologiya va stomatologiya bo‘limlari faoliyat ko‘rsatgan. Har bir muassasa aholining turli tibbiy ehtiyojlarini qondirishga mo‘ljallangan bo‘lib, keng qamrovli xizmatlar ko‘rsatgan.

2. Tibbiy ta‘lim va kadrlar tayyorlash: Sovet davrida Samarqand shahrida tibbiy institutlar va kasb-hunar kollejlari tashkil etilgan. Talabalar va amaliyotchi shifokorlar kasalxonalar va poliklinikalarda klinik amaliyot olib, real ish jarayonida tajriba orttirgan. Malakali shifokorlar, hamshiralar va ilmiy xodimlar tayyorlash tizimi yuqori darajada tashkil etilgan, bu esa shahar sog‘liqni saqlash tizimi sifatini oshirishga yordam bergan.

3. Ilmiy tadqiqotlar va innovatsion usullar: Samarqandda tibbiy ilmiy tadqiqotlar doimiy olib borilgan. Epidemiologiya, terapevtik usullar, vaksinalar va profilaktik chora-tadbirlar bo‘yicha ilmiy ishlanmalar amalga oshirilgan. Klinik laboratoriyalar va ilmiy markazlar yangi diagnostika va davolash usullarini ishlab chiqishda faol qatnashgan. Shu tariqa, tibbiy amaliyot va ilmiy tadqiqotlar bir-birini to‘ldirib, sog‘liqni saqlash tizimini rivojlantirgan.

4. Epidemiya va profilaktika tadbirlari: Sovet davrida kasalliklarning oldini olish va aholining sog‘lom hayot tarzini shakllantirishga katta e‘tibor qaratilgan. Shahar dispanserlari va sanitariya-gigiyena markazlari kasalliklarning tarqalishini nazorat qilgan, emlash kampaniyalari va aholi sog‘lig‘ini monitoring qilish tizimi yo‘lga qo‘yilgan. Shu bilan birga, bolalar va maktab yoshidagi aholining sog‘lig‘ini yaxshilashga yo‘naltirilgan profilaktik dasturlar amalga oshirilgan.

5. Ijtimoiy xizmat va bandlik: Sog‘liqni saqlash tizimi ishchi kuchining ijtimoiy barqarorligini ta‘minlashga xizmat qilgan. Shifokorlar va hamshiralar nafaqat tibbiy xizmat ko‘rsatgan, balki aholining ijtimoiy salomatligini oshirish, ishchi xodimlarning malakasini oshirish va sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilishga jalb qilingan. Bolalar

bog'chalari, sport va dam olish markazlari, shifokorlar va pedagoglar bilan hamkorlikda aholining sog'lom hayot tarzini shakllantirishga xizmat qilgan.

6. Epidemiologik va statistika tizimi: Sovet davrida Samarqanddagi sog'liqni saqlash tizimi kasalliklar statistikasi va epidemiologik monitoringni doimiy olib borgan. Bu esa kasalliklarning oldini olish, tezkor profilaktik choralar ko'rish va tibbiy resurslarni samarali taqsimlash imkonini bergan. Shuningdek, statistik ma'lumotlar tibbiy ta'lim va ilmiy tadqiqotlarda asos sifatida ishlatilgan.

7. Malakali ishchi kuchining tayyorlanishi: Shahar kasb-hunar kollejlari va tibbiy institutlarda shifokorlar, hamshiralar va texnik xodimlar doimiy ravishda malaka oshirish kurslarida qatnashgan. Bu esa tibbiy xizmat sifatini oshirish va yangi davolash usullarini joriy etish imkonini yaratgan.

8. Sog'liqni saqlash tizimining umumiy natijalari: Sovet davrida Samarqand shahrida tibbiy ta'lim va sog'liqni saqlash tizimi tizimli va barqaror rivojlangan. Kasalliklarning oldini olish, malakali kadrlar tayyorlash, ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy xizmatlar shahar aholisining sog'lom hayotini ta'minlashga xizmat qilgan. Shu tariqa, Samarqand Sovet davrida sog'liqni saqlash tizimida muvaffaqiyatli tajribaga ega bo'lgan markaz sifatida shakllangan.

Sovet davrida Samarqand shahrida tibbiy ta'lim va sog'liqni saqlash tizimi tizimli va barqaror rivojlangan bo'lib, bu shahar nafaqat tarixiy va madaniy markaz, balki tibbiy xizmat va kadrlar tayyorlash markazi sifatida ham ahamiyatga ega bo'lgan. Shahar tibbiy muassasalari kengaytirilib, kasalxonalar, poliklinikalar, bolalar shifoxonalari, dispanserlar va diagnostika laboratoriyalari tashkil etilgan, ular aholining turli tibbiy ehtiyojlarini qondirishga xizmat qilgan. Klinik va terapevtik bo'limlar, pediatriya, ginekologiya, jarrohlik va stomatologiya bo'limlari faoliyat ko'rsatgan. Tibbiy kadrlarni tayyorlash tizimi doimiy ravishda malaka oshirish kurslari, kasb-hunar kollejlari va tibbiy institutlar orqali mustahkamlangan. Talabalar va amaliyotchi shifokorlar kasalxonalar va poliklinikalarda bevosita ish jarayonida tajriba orttirgan, ilmiy laboratoriyalar va innovatsion markazlar esa yangi diagnostika va davolash usullarini amaliyotga joriy etishda faol qatnashgan.

Samarqanddagi sog'liqni saqlash tizimi epidemiologiya va profilaktika tadbirlariga alohida e'tibor qaratgan. Dispanserlar va sanitariya-gigiyena markazlari aholining salomatligini monitoring qilgan, emlash kampaniyalari va kasalliklarni oldini olish dasturlari muntazam amalga oshirilgan. Shu bilan birga, shahar sog'liqni saqlash tizimi ishchi kuchini ijtimoiy qo'llab-quvvatlashga ham xizmat qilgan; ishchilar, shifokorlar va hamshiralar nafaqat tibbiy xizmat ko'rsatgan, balki aholining sog'lom turmush tarzini shakllantirishga, malakali ishchi kuchini tayyorlash va ularning professional salohiyatini oshirishga jalb qilingan.

Samarqand shahrida tibbiy ta'lim doimiy ravishda takomillashgan, talabalar klinik amaliyot orqali yangi davolash va diagnostika usullarini o'rganish bilan birga,

pediatriya, terapiya, epidemiologiya, ginekologiya va boshqa tibbiy sohalarda bilim va malakalarini oshirgan. Ilmiy tadqiqotlar, statistik monitoring va epidemiologik kuzatuvlar shahar tibbiy tizimining asosini tashkil qilgan. Klinik laboratoriyalar yangi texnologiyalarni tatbiq etish va kasalliklarni oldini olishda muhim rol o'ynagan. Shu tariqa, Samarqand Sovet davrida nafaqat ishlab chiqarish va iqtisodiy markaz, balki tibbiy ilmiy izlanishlar va kadrlar tayyorlash markazi sifatida ham rivojlangan.

\ Sovet davrida Samarqand shahri nafaqat tarixiy va madaniy markaz, balki sog'liqni saqlash va tibbiy ta'lim markazi sifatida ham rivojlangan. Shahar tibbiy muassasalari kengaytirilgan, ularning ichida kasalxonalar, poliklinikalar, dispanserlar, bolalar shifoxonalari va diagnostika laboratoriyalari faoliyat ko'rsatgan. Har bir muassasa aholining turli tibbiy ehtiyojlarini qondirishga mo'ljallangan bo'lib, jarrohlik, terapiya, pediatriya, ginekologiya va stomatologiya kabi ixtisoslashuvlarda xizmat ko'rsatgan.

Tibbiy ta'lim tizimi amaliyotga yo'naltirilgan bo'lib, talabalar va amaliyotchi shifokorlar kasalxonalarda va poliklinikalarda bevosita ish jarayonida tajriba orttirgan. Shuningdek, ilmiy laboratoriyalar va innovatsion markazlarda yangi diagnostika va davolash usullari ishlab chiqilgan, epidemiologiya va pediatriya bo'yicha tadqiqotlar olib borilgan.

Profilaktika va epidemiya nazorati Samarqand shahrida alohida e'tiborga sazovor bo'lgan. Dispanserlar, sanitariya-gigiyena markazlari va maktab sog'liqni saqlash punktlari aholining salomatligini monitoring qilgan, emlash kampaniyalari va kasalliklarni oldini olish dasturlari muntazam amalga oshirilgan. Shu bilan birga, shahar sog'liqni saqlash tizimi ishchi kuchini qo'llab-quvvatlashga ham xizmat qilgan; shifokorlar, hamshiralar va texnik xodimlar malaka oshirish kurslarida qatnashib, professional salohiyatini oshirgan.

Shahar sog'liqni saqlash tizimining muvaffaqiyati tibbiy kadrlarni tayyorlash, ilmiy tadqiqotlar olib borish, profilaktika va epidemiyalarning oldini olish, shuningdek, aholining sog'lom turmush tarzini shakllantirishga qaratilgan tizimli ishlarning natijasidir. Samarqand Sovet davrida sog'liqni saqlash sohasida nafaqat samarali xizmat ko'rsatgan, balki ilmiy va pedagogik markaz sifatida ham ahamiyat kasb etgan.

Shahar sog'liqni saqlash tizimi epidemiyalarning oldini olish, aholining salomatligini yaxshilash va malakali kadrlar yetkazib berish bo'yicha samarali tizim yaratgan. Bolalar shifoxonalari, poliklinikalar, laboratoriyalar va ilmiy markazlar aholining salomatligini ta'minlash bilan birga, tibbiy ta'lim va ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirishga xizmat qilgan. Sovet davrida Samarqanddagi tibbiy ta'lim va sog'liqni saqlash tizimi shahar aholisining salomatligini yaxshilash, ishchi kuchini tayyorlash va ilmiy ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etishda muvaffaqiyatli tajriba sifatida e'tiborga loyiq bo'lgan.

Xulosa: Sovet davrida Samarqand shahrida tibbiy ta'lim va sog'liqni saqlash tizimi tizimli va barqaror rivojlandi. Shahar kasalxonalari, poliklinikalar, dispanserlar va bolalar shifoxonalari aholining salomatligini yaxshilashga xizmat qilgan. Tibbiy kadrlar tayyorlash tizimi malakali mutaxassislarni yetkazib berish bilan birga, ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirishga va profilaktik tadbirlarni amalga oshirishga yordam bergan. Ushbu davrning tajribasi Sovet davri sog'liqni saqlash tizimi va tibbiy ta'limining muvaffaqiyatli namunasi sifatida e'tiborga loyiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Alimov S. Sovet davrida tibbiy kadrlar tayyorlash tarixi. Toshkent. Fan nashriyoti. 1985. 34-52-betlar.
2. Karimova L. Samarqand shahrining sog'liqni saqlash tizimi. Samarqand. Ma'naviyat nashriyoti. 1990. 45-61-betlar.
3. Raximov T. Tibbiy muassasalar rivoji. Toshkent. Ilm-fan. 1988. 12-30-betlar.
4. Jabborov A. Shahar sog'liqni saqlash tizimi. Samarqand. Ilmiy maqolalar to'plami. 1987. 55-70-betlar.
5. Murodov N. Tibbiyot xodimlari tayyorlash tarixi. Toshkent. O'qituvchi nashriyoti. 1986. 27-44-betlar.
6. Sobirova G. Klinika va poliklinikalar faoliyati. Samarqand. Sog'liq nashriyoti. 1989. 39-58-betlar.